

VÝROČNÍ ZPRÁVA O ČINNOSTI TÝMU Č. 10 PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A BOZP ZA ROK 2010

Vedoucí týmu: Ing. Jan Valentin, Ph.D.

Tajemník týmu: Ing. Petr Svoboda

1. Poslání a charakteristika týmu

Tým 10 pro životní prostředí a BOZP dále rozvíjí poslání definované při jeho založení v roce 2007, tedy v silničním stavitelství sledovat, rozvíjet a implementovat problematiku životního prostředí a bezpečnosti při práci, včetně hygieny práce. Nadále zůstává důležitou součástí návaznost na problematiku řešené v rámci Komise pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a životní prostředí (HSE) při evropské asociaci EAPA, kde je snahou zajistit dostatečný transfer řešených úkolů otázek do národního prostředí ČR. Ve větší míře jsou na jednání týmu sledovány aktuální problematiky spojené s praktickými záležitostmi přímo na stavbách, a to dosud v převažujícím rozsahu z oblasti životního prostředí. Dochází tak postupně k vytváření platformy, která umožňuje pravidelnou diskusi v oblasti ŽP a BOZP. Většina problematik řešených na jednáních týmů byla představena na semináři zaměřeném právě na problematiku BOZP a ochrany ŽP při realizaci staveb. Na semináři byly pojednány všechny zásadní záležitosti; problematika odpadového hospodářství, problematika koordinátorů bezpečnosti práce, problematika ekodozorů, byly představeny výstupy ze studie potencionální karcinogenity asfaltových směsí a dalších epidemiologických studií, které EAPA sleduje. Bylo upozorněno na tvorbu 2. generace evropských norem, do výrobních norem jsou implementovány požadavky na hodnocení nebezpečných látek. Současně se daří tým etablovat jako průřezový, kde aspekty v týmu řešené jsou komunikovány i s dalšími odbornými týmy Sdružení. Dále byla na jednání týmu za přítomnosti zástupce MŽP ČR projednávána aktuální problematika emisí CO₂ u asfaltových směsí, včetně souvislosti se systémem obchodování s emisními povolenkami a nezbytností, aby zařízení výroby asfaltových směsí s celoročním výkonem 35 MW se tohoto systému povinně účastnila. Byl diskutován rozvoj a podpora recyklačním technologiím s cílem i v ČR etablovat konstrukci vozovky jako bezodpadovou. Diskutovány a sledovány jsou i možnosti využití dalších odpadních materiálů a vedlejších produktů (dříve druhotných surovin) v silničním stavitelství. V souvislosti s výše uvedeným se tým seznámil a vyjadřoval s technickými podmínkami, které v této souvislosti vznikaly. Je rovněž sledována problematika stanovení odvozené úrovně, při které nedochází k nepříznivým účinkům asfaltových výparů (tzv. DNEL). DNEL se bude uvádět na dokumentech o výrobcích (bezpečnostních listech) a to v souladu s požadavky nařízení REACH. Uživatelé pak musí zohlednit tuto informaci při své činnosti a v případě vyšších hodnot musí volit odpovídající opatření. Oblasti činnosti týmu byly v roce 2010 následující:

- sledování a připomínkování legislativy v součinnosti s týmem č. 1 pro legislativu v oblasti ŽP a BOZP, a to ještě před datem účinnosti předpisů,
- spolupráce z orgány státní správy (MŽP ČR, ČIŽP, MD ČR, ŘSD ČR a další),
- zprostředkování informací z komise HSE EAPA včetně návrhu dalšího postupu a implementace poznatků, závěrů a inovativních přístupů,
- iniciace řešení některých problematik zpracovávaných v rámci HSE EAPA na úrovni ČR,
- příprava odborných vyjádření a poskytnutí potřebných informací za ČR pro problematiky řešené v rámci HSE EAPA (sledování energetické náročnosti v ČR, využívání prostředků a činidel pro čištění zařízení a pracovních pomůcek znečištěných asfaltem apod.),
- snaha o maximální využití recyklace stavebních výrobků (kamenivo, asfaltová směs a další) ve spolupráci s ad-hoc skupinou pro zefektivnění recyklace asfaltových vozovek,
- používání odpadních, vedlejších a doprovodných produktů v silničním stavitelství (např. drčená pryž, popílky a popely, struska, problematicky uplatnitelné suroviny vznikající při těžbě a zpracování kameniva) – projednání a diskuse k připraveným a revidovaným TP,
- v rámci možností týmu a přeneseně Sdružení podpora sféry výzkumu a vývoje při řešení otázek recyklace, uplatňování druhotných, odpadních či doprovodných produktů v silničním stavitelství,
- spolupráce s dalšími týmy Sdružení, a to především v oblastech:

- negativní vlivy hluku a technologické možnosti pro jeho snižování zaváděním vhodných akustických obrusných vrstev,
- energetická náročnost a produkce emisí (problematika nízkoteplotních technologií, využití bioproduktů apod.),
- problematika prodlužování životnosti konstrukcí (iniciativa „long life pavements“),
- sledování systémových požadavků EMS a SM BOZP,
- propagace silničního stavitelství jako odvětví, které budováním infrastruktury přispívá k ekonomickému růstu s možností mírnit negativní dopady na ŽP a současně se prezentuje jako oblast stavebnictví, jehož cílem je prosazovat bezodpadové hospodářství.

2. Dosavadní činnost týmu

2.1. Rok založení týmu – 2007

2.2. Počet porad v r. 2010, místa konání, počet přítomných.

Datum porady	Místo konání / u firmy	Počet účastníků
12. 4. 2010	ČVUT v Praze	10
15. 11. 2010	Sdružení pro výstavbu silnic Praha	15

2.3. Výsledky činnosti týmu v roce 2010

- Informace o dopadech směrnice REACH na oblast uplatňování asfaltových technologií. V případě řady dodavatelů v silničním stavitelství je malý zájem o tuto problematiku či je do určité míry podceňována a to navzdory skutečnosti, že její možné dopady na budoucí podnikání mohou mít velmi negativní vlivy. Týká se to zejména případů, kdy některá z chemických látek nebude mít určitou aplikaci registrovanou, a přesto ji některý ze zhotovitelů využije.
- Informace o závěrech epidemiologické IARC studie, která se zaměřovala na posouzení vlivu výparů asfaltových pojiv z hlediska jejich rizika karcinogenity v případě onemocnění plic. Závěry studie byly prezentovány na semináři pořádaném Sdružením.
- Informace o systému obchodování s emisními povolenkami (CO₂) a souhrn legislativních opatření pro oblast energetické náročnosti a politiky energetiky v EU. Tato oblast se rovněž týká silničního stavitelství, resp. oblasti výroby a zpracování asfaltových směsí. Informace byla zprostředkována výrobcům asfaltových směsí, kteří vyplnili příslušné dotazníky a byli seznámeni s kritérii stanovenými nařízením EU (povinnost zapojit se do systému při ročním výkonu vyšším než 35 MW, dobrovolné zapojení nicméně povinný monitoring u zařízení s výkonem nad 20 MW). Obchodování by se mělo podle vyjádření výrobců asfaltových směsí týkat pouze malého počtu obaloven vzhledem k jejich menšímu výkonu v ČR.
- Problematika kritérií ochrany životního prostředí z hlediska zadávání veřejných zakázek (tzv. Green Public Procurement). Pracovní tým č. 10 se dle možností bude vyjadřovat k připravovaným komentářům, které se z hlediska těchto „zelených iniciativ“ dotýkají silničního stavitelství.
- Byla diskutována problematika využití drcené pryže v asfaltových směsích včetně umožnění prezentace názorů k celé problematice a informace o provedených pokusných úsecích.
- Současně účastníci byli seznámeni s připravovanými změnami v oblasti technických předpisů pro recyklační technologie, bylo realizováno školení STEPS 2, ve kterém byly představeny nové TP pro recyklaci na místě a využití druhotných materiálů ze stavební činnosti. Tato oblast bude nadále aktivně sledována, jelikož někteří členové Sdružení tyto technologie nabízejí a využívají.
- Za pomoci členů týmu byly vytvořeny a připomínkovány TP 210, TP 105 a TP 150.
- Projekt Zefektivnění recyklace v ČR pokračoval pouze v rámci přípravy přednášky na seminář k požadavkům zákona o odpadech, z týmu bohužel odešli z důvodu ukončení pracovního poměru zástupci za MD ČR a ŘSD ČR,
- Byla diskutována problematika uplatňování požadavků zákona č. 309/2006 Sb., především otázka působnosti koordinátorů bezpečnosti práce, v této záležitosti se uskutečnilo jednání s bezpečnostním ředitelem ŘSD ČR, které připravuje v této záležitosti metodický pokyn ŘSD ČR.

Pravidelně jsou členské organizace informovány o novinkách v oblasti environmentálních zákonů formou EIS (Ekologický informační servis) a oblasti BOZP (v rámci jednání týmu a prostřednictvím pravidelných příspěvků a přehledů o aktuálních změnách v předpisech prostřednictvím zpravodaje SILNICE MOSTY).

3. Členská základna týmu

Členská základna týmu byla ustanovena v roce 2007, do týmu jsou průběžně doplňováni další zájemci, rozšiřována je rovněž databáze spolupracujících odborníků a organizací, kteří se stávají pravidelnými hosty jednání týmu. Jednání se v roce 2010 zúčastnilo více zástupců členských organizací Sdružení a hostů, než v roce 2009. Tato skutečnost pravděpodobně dokládá rostoucí význam této problematiky v silničním stavitelství.

4. Plnění úkolů z porad týmu v roce 2010

V závěru roku byl připraven seminář Požadavky na ochranu ŽP a BOZP při realizaci staveb. Dočasně byla pozastavena činnost pracovní ad-hoc skupiny k zefektivnění recyklace. Členové týmu spolupracovali na tvorbě řady TP týkající se uplatňování vedlejších produktů ve stavbě pozemních komunikací, nakládání s odpady a přístupu ke konstrukcím s dehty.

5. Související pracovní jednání

V souvislosti s činností týmu se J. Valentin zúčastňoval pravidelného jednání komise HSE při EAPA, které se opět uskutečnilo v případě jarního setkání jako společné jednání s Technickou komisí EAPA, kterou ze strany Sdružení zastupuje Ing. J. Fiedler. Byla uskutečněna jednání se zástupci MŽP a ČIŽP, zástupci těchto institucí rovněž přednášeli na semináři pořádaném Sdružením. V rámci přípravy semináře byla diskutována rovněž problematika koordinátorů bezpečnosti na stavbách s bezpečnostním ředitelem ŘSD ČR. V rámci sledování normalizační činnosti CEN je sledována pracovní skupina CEN/TC 227 WG 6 zabývající se hodnocením nebezpečných látek a vlastností v materiálech pro výstavbu silnic. Lze předpokládat, že tato problematika bude jednou z významných změn v rámci druhé generace evropských norem. Je zde přitom cílem prosadit, aby v případě prokázání absence nebezpečných vlastností u jednotlivých materiálů nebylo potřebné ověřovat nebezpečné vlastnosti či přítomnost nebezpečných látek u asfaltových směsí či betonu.

6. Informační zdroje a spolupráce s jinými institucemi

6.1. Informační zdroje – např. EAPA, Evropská asociace pro recyklaci, CEN, ÚNMZ, Ministerstvo životního prostředí, ČIŽP, výrobci materiálů, ASRM, ABDNB (Bavorské ředitelství silnic) aj.

6.2. Spolupráce s jinými institucemi – VUT, ČVUT, VŠCHT, ministerstva, Svaz podnikatelů ve stavebnictví, ČIŽP atd.

7. Program činnosti na rok 2011, předpokládané termíny jednání

Jarní jednání týmu se uskuteční v dubnu 2011, podzimní jednání pravděpodobně v listopadu.

V nadcházejícím roce by se činnost týmu měla zaměřit na následující témata:

- průběžné sledování a dle potřeby implementace požadavků vyplývajících z procesu registrace a hodnocení chemických látek specifikované v nařízení REACH pro zpracovatele asfaltových směsí;
- připomínkování předběžných technických podmínek pro tzv. nízkoteplotní asfaltové směsi v návaznosti na výzkumný grant GAČR 103/09/0335 a činnost výzkumného centra CIDEAS;
- sledování vývoje situace v otázce emisních povolenek, v případě potřeby snaha o zajištění výjimky pro obalovny, aby nebyly zařazeny do sledování z hlediska systému emisních povolenek;
- obnovení činnosti pracovní skupiny k zefektivnění recyklace s návazností na některé řešené nebo připravované projekty výzkumu a rozvoje inovací;
- sledování problematiky uplatňování zkoušek nebezpečných látek v rámci revizí norem na výrobky pro stavbu vozovek;
- sledování vývoje a odborná podpora při zavádění „akustických asfaltových úprav pro obrusné vrstvy“, rovněž v závislosti na výstup z projektu návrhu směsí typu SMA LA VUT v Brně za spolufinancování Sdružení, jakož i obdobně od roku 2007 řešené problematiky na ČVUT (směsi SMA LA, LOA, PA apod.);
- sledování problematiky uplatnění odpadní pryže při modifikaci asfaltových pojiv;
- sledování a podpora nových trendů při využití popílků v technologiích pro silniční stavitelství (recyklace za studena, betonové vrstvy apod.);
- sledování a odborná podpora v tematické oblasti rozvoje studených a teplých asfaltových směsí;
- posouzení možností zavedení nástroje hodnocení uhlíkové stopy či podobného nástroje na bázi LCA v ČR.

Témata mohou být dle aktuální potřeby upravena v návaznosti na oblasti, kterým bude snaha se věnovat v rámci komise HSE EAPA, jakož i s ohledem na potřeby silničního stavitelství v ČR. Jednání v roce 2011 se uskuteční v dubnu, podzimní termín jednání ještě nebyl stanoven.

Zpracovali: Ing. Jan Valentin, Ph.D., vedoucí týmu
Ing. Petr Svoboda, tajemník týmu

V Praze dne 20. 2. 2011